

Cosmetic product use features in pregnancy and prenatal attachment

Gebelerin kozmetik ürün kullanım özellikleri ve prenatal bağlanma

Saadet Boybay Koyuncu¹
Semra Baydak Yılmaz²

Abstract

Objective: The aim of this study was to investigate the relationship between prenatal attachment and the use of cosmetic products during pregnancy.

Materials and Methods: The study included healthy pregnant women between the ages of 20-35 who applied to the gynecology and obstetrics outpatient clinic of a state hospital in Adıyaman province, and between 15 February and 15 May 2018 in the NST-treated room. The sample of the study consisted of 250 pregnant women. Random sampling method was used in the sample selection. The study included women in the first, second and third trimesters of pregnancy who did not have any health problems in their infants and who had a single fetus without any skin disease without treatment. The data were collected by using the face-to-face interview method with the Individual Presentation Form and Prenatal Attachment Inventory developed by the researchers from the literature.

Results: All pregnant women used any cosmetic product. The mean total PBE score of the pregnant women was 55.04 ± 17.51 ; the average cosmetic product used was 3.32 ± 1.69 . In the study, there was no statistically significant difference between the number of cosmetic product use and PBE total score.

Özet

Amaç: Gebelerin kozmetik ürün kullanım özelliklerini ve prenatal bağlanma ile ilişkisini incelemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma Adıyaman ilindeki bir devlet hastanesinin kadın hastalıkları ve doğum polikliniğine başvuran 20-35 yaş aralığında olan sağlıklı gebeler ile 15 Şubat- 15 Mayıs 2018 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini 250 gebe kadın oluşturmuştur. Örneklem seçiminde gelişigüzel örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya, gebeliğin birinci, ikinci ve üçüncü trimesterinde olan, kendisinde-bebeğinde herhangi bir sağlık sorunu bulunmayan, tek fetüse sahip, tedavi gebeliği olmayan herhangi bir cilt hastalığı olmayan kadınlar dahil edilmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından literatürden yararlanılarak geliştirilen Birey Tanıtım Formu ve Prenatal Bağlanma Envanteri (PBE) ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. **Bulgular:** Gebelerin tamamının bir kozmetik ürün kullandığı ve kullanılan kozmetik ürün ortalamasının ise 3.32 ± 1.69 olduğu saptanmıştır. Araştırmada gebelerin PBE toplam puan ortalaması 55.04 ± 17.51 olduğu, kozmetik ürün kullanım sayısı ile PBE toplam puanı arasında istatikselsel olarak anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır.

¹ Corresponding Author: Mrs.. Lecturer, Adıyaman University, School of Health, Department of Midwifery, saadetboybay87@gmail.com Orcid ID: [0000-0002-6145-9179](https://orcid.org/0000-0002-6145-9179)

² Mrs.. Lecturer, Adıyaman University, School of Health, Department of Nursing, smr_bydk02@hotmail.com;

 Orcid ID: [0000-0002-8569-2696](https://orcid.org/0000-0002-8569-2696)

Conclusion: In the study, it was determined that pregnant women mostly used cosmetic products for personal hygiene and they didn't know about the cosmetic products they used and they didn't know what the effects of these products on mother and baby were. Health professionals should inform women about cosmetic products and prevent them from using products whose effects on maternal and infant health have not been investigated.

Keywords: Cosmetics; Bonding; prenatal attachment.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

Sonuç: Araştırmada, gebelerin daha çok kişisel hijyen amaçlı kozmetik ürün kullandıkları belirlenmiş olup kullandıkları kozmetik ürünler hakkında bilgileri daha çok sosyal çevreden öğrendikleri ve bu ürünlerin anne ve bebeğe etkilerinin ne olduğunu bilmedikleri saptanmıştır. Sağlık profesyonellerinin gebeleri kozmetik ürünler konusunda bilgilendirmesi ve anne ve bebek sağlığı üzerine etkileri araştırılmamış ürünleri kullanmamaları konusunda kadınlar ile görüşmelidirler.

Anahtar Kelimeler: Kozmetikler; bağlanma; prenatal bağlanma.

1. Giriş

Kozmetik ürünler, insan vücudunun kısımlarından olan deri, saç, tırnak, dudak, genital organ, diş ve ağız içini temizlemek, korumak ya da görünümü değiştirmek amacıyla kullanılan ürünler olarak tanımlanmaktadır ve günlük yaşamda sık kullanılmaktadırlar.^{1,2} Gebelikte hematolojik, kardiovasküler, böbrek, solunum, gastrointestinal ve ortopedik olarak vücudun tüm sistemlerini etkileyen çok sayıda değişiklik oluşmaktadır.³ Bunlara ek olarak dermatolojik olarak gebenin vücudunda (hiperpigmentasyon, vasküler lezyonlar ve varisler, hirsutizm, stria, akne ve artmış cilt büyümeleri) değişimleri görmek mümkündür. Bu değişikliklerin anlaşılması, komplikasyonlarının en aza indirgenmesi ve düzelmesini sağlamak amacıyla birçok gebe kozmetik ürünlere ve yöntemlere başvurmaktadır.⁴⁻⁶ Gebelik dönemi ise bu kimyasal maddelerin fetüs ve gebenin sağlığını etkilemesi açısından hassas olan bir dönemdir.⁷ Kozmetik ürün ve işlemlerinin artan popülaritesi, potansiyel kanserojen ve endokrin sisteme zarar verebilecek çeşitli kimyasal maddeler içermesi açısından oldukça riskli durumlara yol açabilmektedir. Dolayısıyla bu ürünlerin gebe ve fetüsün sağlığı açısından güvenli olup olmadığına dair bilgilerin gerekliliği önemli olmuştur.^{1,8} Gebelikte embriyo ve fetüsün immatür olan metabolizmasının gelişimini olumsuz etkilediğinden gebe kadınlar kozmetik ürün kullanımına dikkat etmelidirler.¹ Trivedi ve arkadaşları (2017) yapmış olduğu çalışmada, kadınların gebelikte kozmetik kullanımına dair bilgilerin yetersiz olduğu ve çok gerekli olmadığı sürece gebeliğin ikinci trimesterine kadar ertelenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.⁹ Arica ve arkadaşlarının (2017) yapmış olduğu çalışmada, gebelikte her hangi bir kişisel bakım ürünü ya da kozmetik ürün kullanımının sık olduğunu saptamışlardır.¹⁰

Kadının gebelik boyunca bebeğine sevgi, şefkat göstermesi, etkileşim kurması, gereksinimlerine dikkat etmesi ve bebeğini korumak için geliştirdiği emosyonel davranışların tümü prenatal bağlanma olarak tanımlanmaktadır.^{11,12,13} Aile içerisindeki iletişim, gebeliğin kabulü, annenin zihinsel öz benliği, istenmeyen gebelikler, önceki gebelik öyküleri, gebelikteki obstetrik ve tıbbi komplikasyonlar, eğitim seviyesi, sosyoekonomik durum ve alınan sosyal destek prenatal bağlanmayı etkileyen çeşitli faktörlerdir.^{11,13} Pozitif prenatal bağlanma, kadının gebelik boyunca olumlu davranışlar geliştirmesini sağlar iken, riskli davranışlar ise daha çok negatif prenatal bağlanma ile ilişkili olabilmektedir.¹¹ Gebelikte embriyo ve fetüsün immatür olan metabolizmasının gelişimini olumsuz etkilediğinden gebe kadınlar kozmetik ürün kullanımı ile kendi ve bebeklerinin sağlıklarını riske atabilmektedirler.⁹ Bu çalışma ile gebelikte risk oluşturabilecek bir durum olan kozmetik ürün kullanım özelliklerini ve bu durumun prenatal bağlanma ile ilişkisini incelemek amacıyla planlanmıştır.

2. Yöntem

Tanımlayıcı ve kesitsel olarak tasarlanan araştırmanın evrenini ülkenin güneydoğusunda bulunan bir devlet hastanesinin kadın hastalıkları ve doğum polikliniğine başvuran 20-35 yaş aralığında olan sağlıklı gebeler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklem büyüklüğü: Power analizi yapıldığında, %5 yanılma düzeyi, çift yönlü önem düzeyinde %95 güven aralığında, 0.89 temsil gücüyle 250 gebe kadın oluşturmuştur. Örneklem seçiminde gelişigüzel örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma 15 Şubat- 15 Mayıs 2018 tarihleri arasında belirtilen hastanenin NST odasında yürütülmüştür. Araştırmaya dahil edilme kriterleri; gebeliğin birinci, ikinci ve üçüncü trimesterinde olmak, kendisinde-bebeğinde herhangi bir sağlık sorunu bulunmamak, tek fetüse sahip olmak, tedavi gebeliği olmamak, herhangi bir cilt hastalığı olmamaktır.

Veriler hafta içi beş gün süresince araştırmacının kendisi tarafından yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olan birey tanım formunun anlaşılabilirliğini değerlendirmek için 10 kadına ön uygulama yapılmış olup, bu kadınlar çalışmaya dahil edilmemiştir. Ön uygulama sonucunda bazı sorular daha anlaşılır hale getirilmiştir.

Veriler araştırmacılar tarafından literatürden yararlanılarak geliştirilen Birey Tanıtım Formu ve Prenatal Bağlanma Envanteri (PBE) kullanılarak toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda geliştirilmiş olan Birey Tanıtım Formu, gebelerin sosyo-demografik ve obstetrik özelliklerini içeren 15 sorudan oluşmaktadır. Veri toplama formunun doldurma süresi ortalama 10-15 dk'dır.

Birey Tanıtım Formu:

Araştırmacı tarafından hazırlanan Birey Tanıtım Formu; gebenin yaşı, çalışma durumu, eğitim durumu, aylık geliri algılama, eşi ile birlikte yaşama durumu, gebelik sayısı, gebelik haftası, düşük /kürtaj varlığı, bebeğin cinsiyeti, gebeliğin istenme durumu, cilt tipi, gebelikte kozmetik ürün kullanma durumu, gebelikte kullanılan ürünlerin ne olduğu, kullanılan ürünlerin gebeliğe etkilerini bilme durumları, kullanılan ürünler hakkında nerden bilgi alındığı, ürün kullanma sebeplerini sorgulayan 15 sorudan oluşmaktadır.

Prenatal Bağlanma Envanteri (The Prenatal Attachment Inventory): 1993 yılında Mary Müller tarafından geliştirilmiştir. Gebelik boyunca kadınların yaşadıkları düşünceleri, duyguları, durumları açıklamak ve bebeğe prenatal dönemdeki bağlanma düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilen ölçek, 21 maddeden oluşmaktadır. Dörtlü likert tipinde olan ölçekten en az 21, en fazla 84 puan alınabilmektedir. Her madde 1 ile 4 arasında puan alabilen dörtlü likert tiptedir. Gebenin aldığı puanın artması bağlanma düzeyinin de arttığını göstermektedir.¹⁴ 1:Hiçbir zaman, 2:Bazen, 3:Sık sık, 4:Her zaman şeklinde puanlanmaktadır. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği Yılmaz ve Beji tarafından yapılmış ve iç tutarlılık kat sayısı 0,84 olarak bildirilmiştir.¹⁵

İstatistiksel Analiz:

Araştırma sonucu elde edilen verilerin analizinde SPSS for Windows (Statistical Package for Social science for Windows, Version 10.0) paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel analizlerde, descriptive analiz ve One-Way Anova testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

Araştırmanın uygulanabilmesi için İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 13.02.2018 tarihinde; 2018/4-17 karar sayısı ile onay alınmıştır. Ayrıca, araştırmanın yürütülmesi için Adıyaman Üniversitesi Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesinden yazılı izin alınmıştır. Araştırma Helsinki Deklerasyonu Prensipleri'ne uygun olarak yapılmıştır.

3. Bulgular

Araştırmada, gebelerin sosyo-demografik özelliklerinin Tablo 1'de gösterilmektedir. Gebelerin %56.4'ünün 26 yaş ve üstünde olduğu, %34.8'inin 5-8 yıllık eğitim aldığı ve %93,2'sinin çalışmadığı saptanmıştır. Gebelerin %37.2'sinin aylık gelirlerini iyi olarak algıladığı ve %98.8'inin eş ile birlikte yaşadığı saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo:1 Gebelerin Sosyo-Demografik Özelliklerinin Dağılımı (250)

Sosyo-Demografik Özellikler	Sayı	%
Yaş		
≤25	109	43.6
≥ 26	141	56.4
Eğitim Süresi (Yıl)		
≤ 4	73	39.2
5-8	87	34.8
≥ 9	90	36.0
Aylık Gelir Algılama		
İyi	93	37.2
Orta	157	63.8
Çalışma Durumu		
Evet	17	6.8
Hayır	233	93.2
Eş ile Yaşama Durumu		
Evet	247	98.8
Hayır	3	1.2
Cilt Tipi		
Çok Acık veya Beyaz Cilt	2	0.6
Açık Cilt veya Avrupalı	68	19.1
Orta Açık-Buğday Cilt veya Güney Avrupalı	92	25.8
Orta Koyu-Esmer veya Akdenizli	80	22.5
Koyu Cilt Rengi veya Kahverengi	8	2.2

Araştırmada, gebelerin obstetrik özelliklerinin dağılımı Tablo 2’de gösterilmektedir. Gebelerin %38’inin primigravida olduğu, %30.4’ünün ilk trimesterde olduğu, %23.6’sının daha önce düşük deneyimlediği, %24.4’ünün bebeğinin kız olduğu, %93.2’sinin gebeliğinin planlı olduğu saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2: Gebelerin Obstetrik Özelliklerinin Dağılımı

Obstetrik Özellikler	Sayı	%
Gebelik Sayısı		
Primigravida	95	38.0
Multigravida	155	62.0
Gebelik Haftası		
İlk Trimester	76	30.4
İkinci Trimester	65	26.0
Üçüncü Trimester	109	43.6
Düşük Varlığı		
Evet	59	23.6
Hayır	191	76.4
Bebeğinin Cinsiyeti		
Kız	61	24.4
Erkek	85	34.0
Henüz belirlenmemiş	104	41.6
Planlı Gebelik		
Evet	233	93.2
Hayır	16	6.4

Araştırmada gebelerin kullandıkları kozmetik ürünlerin kullanım sıklığı tablo 3 'te verilmiştir. Gebelerin tamamının (%100,0) herhangi bir kozmetik ürün kullandığı saptanmıştır. Gebelikte kullanılan kozmetik ürünler sırasıyla, en fazla şampuan (%98), diş macunu (%75.6), nemlendiriciler (%55,6), ağda (24.4), yağlar (18.4), ruj (13.6), güneş kremi (6.4), fündoten/kapatıcı (%8), deodorant/parfüm (%30), saç bakım kremi (%10.4) ve tüy dökücü krem (%3.2) olduğu saptanmıştır.

Tablo 3: Gebelerin Kullandıkları Kozmetik Ürünlerin Kullanım Sıklığı (N:250)

Kullanılan kozmetik ürünler	S	%	Her gün kullanım sayısı	Gün aşırı kullanım sayısı	Haftada2 kullanım sayısı	Aylık kullanımsayı
Saç Bakımı						
Şampuan	245	98	75(30)	159(63.6)	16(6.4)	0
Saç Bakım Kremi	26	10.4	2(0.8)	22(8.8)	2(0.8)	0
Saç Boyası	0	0	0	0	0	0
Kişisel Hijyen						
Diş Macunu	189	75.6	91(36.4)	75(30.0)	24(9.6)	0
Ağız Bakım Sölüsyonu	0	0	0	0	0	0
Ağda	61	24.4	0	0	0	64(24.4)
Tüy Dökücü Krem	8	3.2	0	0	0	8(3.29)
Deodorant/Parfüm	75	30	68(27.2)	1(0.4)	6(2.4)	0
Cilt Bakım Ürünleri						
Nemlendiriciler	139	55.6	106(42.4)	24(9.6)	10(4.0)	0
Yağlar(Badem-Zeytin Yağı)	46	18.4	34(13.6)	13(5.2)	0	0
Güneş Kremi	16	6.4	16(6.4)	0	0	0
Bitkisel Ürünler	0	0	0	0	0	0
Makyaj Ürünleri						
Ruj	34	13.6	34(13.6)	0	0	0
Fündoten/Kapatıcı	20	8	20(8.0)	0	0	0
Rimel/Eyeliner	20	8	20(8)	0	0	0
Tırnak ojesi	0	0	0	0	0	0
Diğer	0	0	0	0	0	0

Araştırmaya alınan gebelerin gebelikte kullandıkları kozmetik ürünler ile ilgili bilgilerin dağılımı tablo 4'de verilmiştir. Araştırmada gebelerin %2.4'ünün gebelikte ruj kullanmayı bıraktıkları, %3.4'ü kozmetik ürünlerin gebeliğe etkisini bildikleri, %100'ünün gebeliğe zarar verebilecek kozmetik ürünleri kullanma isteklerinin olmadığını, %49.2'sinin kozmetik ürünler ile ilgili bilgiyi sosyal çevreden öğrendikleri, % 67.1'inin kişisel hijyen sebebiyle kozmetik ürünleri kullandığı saptanmıştır. Araştırmada gebelerin kozmetik ürünlerden saç boyası, ağız bakım solüsyonu, bitkisel ürünleri hiç kullanmadıkları saptanmıştır.

Tablo 4: Gebelikte Kullanılan Kozmetik Ürünlerin Özellikler (N:250)

Gebelikte kozmetik ürün kullanma	S	%
Evet	250	100
Gebelikte Kullanımı Bırakılan Ürünler		
Ruj	6	2.4
Tüy Dökücü Krem	10	4
Kozmetik ürünlerin gebeliğe etkisini bilme		
Evet	12	3.4
Hayır	238	66.9
Gebeliğe zarar verebileceğini düşündüğü ürünleri kullanma isteği		
Evet	0	0
Hayır	250	100
Kozmetik ürün kullanımına yönelik bilgi kaynağı		
TV, radyo, internet	108	43.2
Sosyal çevre	123	49.2
Sağlık çalışanları	19	7.6
Kozmetik ürün kullanma sebepleri		
Kişisel hijyen	239	67.1
Güzel görünmek	83	23.3
Gebelik maskesini azaltmak	7	2.0
Kilo almamak	8	2.2
Striaları azaltmak	26	7.3
Eş isteği ile	96	27

Araştırmada kozmetik ürün kullanımı ile PBE toplam puan arasındaki ilişkinin dağılımı tablo 5'te gösterilmiştir. Gebelerin PBE toplam puan ortalaması 55.04 ± 17.51 ; kullanılan kozmetik ürün ortalamasının ise 3.32 ± 1.69 olduğu saptanmıştır. Araştırmada kozmetik ürün kullanma sayısı ile PBE toplam puan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır. Ancak kullanılan kozmetik ürün sayısı arttıkça PBE toplam puanın düştüğü görülmektedir. Gebelerin kullandıkları kozmetik ürünler gruplandırıldığında ise gruplar arasında PBE toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Tablo 5: Kozmetik Ürün Kullanımı ile PBE Toplam Puan Arasındaki İlişkinin Dağılımı

Kullanılan Kozmetik Ürün Sayısı	N (%)	PBE Toplam puan	İstatistiksel Test *
1	31 (12.4)	58.06 ± 16.01	F=1.058
2-3	119 (47.6)	53.49 ± 17.95	p=0.349
≥ 4	100 (40.0)	55.94 ± 17.39	
Kozmetik Ürünler			
Kişisel hijyen ürünleri	190(76.0)	54.10 ± 17.66	F:0.805
Saç bakımı ürünleri	245(98.0)	54.96 ± 17.50	p: 0.075
Cilt bakım ürünleri	140(56.0)	59.40 ± 16.96	
Makyaj ürünleri	37(14.8)	59.89 ± 15.70	

* One-Way Anova test

4. Tartışma

Gebelik dönemi kadının vücudunda çeşitli dermatozların yaşandığı fizyolojik bir süreçtir. Kadınlar bu dönemde yaşadıkları değişimlerin giderilmesinde ve aynı zamanda bakımlı ya da daha sağlıklı görünebilmek amacıyla da kozmetik ürünler kullanabilmektedir. Kozmetik ürün kullanımının gebelik üzerine etkileri ile ilgili araştırmaların sınırlı olduğu anlaşılmaktadır.⁶ Food and Drug Administration ve European Medicines Agency, kozmetiklerin gebelik ve laktasyon döneminde kullanımı ile ilgili yeterli bilimsel veriler olmadığı için gebelerin bu ürünleri kullanılmasını önermemektedir.¹⁶ Sağlık profesyonellerinin hizmet verdikleri gebelerin kozmetik ürünleri kullanma durumları değerlendirmesi, anne ve bebek sağlığı açısından önemlidir. Gebelik boyunca prenatal bağlanma seviyesi arttıkça kadının riskli davranışlarda bulunma ihtimali de azalmaktadır.¹¹ Araştırmamızda gebelikte risk oluşturabilecek bir durum olabilen kozmetik ürün kullanımının prenatal bağlanma arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

Araştırmada, gebelerin tamamı herhangi bir kozmetik ürün kullanırken, çoğunluğunun en az 2-3 kozmetik ürün kullandığını ve sırasıyla; en fazla şampuan (%98), diş macunu (%75.6), nemlendiriciler (%55,6), ağda (24.4), yağlar (18.4), ruj (13.6), güneş kremi (6.4), fündoten/kapatici (%8), deodorant/parfüm (%30), saç bakım kremi (%10.4) ve tüy dökücü krem (%3.2) olduğu saptanmıştır. Arıcı ve arkadaşlarının (2017) 179 gebe ile yaptıkları çalışmada, gebelerin sırasıyla; diş macunu (%93.9), şampuan (%93.3), saç kremi (%34.1), nemlendirici (%33), ruj (%29.1), fondöten (18.4), ağda (%27,4), güneş koruyucu (%10.6), tüy dökücü krem (%7.8) kullandıklarını saptamışlardır.¹⁰ Nordeng ve arkadaşları (2004) tarafından gebelik döneminde kozmetik kullanımına dair yapılan bir araştırmada gebelerin %36'sının gebelik boyunca ortalama 1,7 kozmetik ürünü kullandığını saptamışlardır.¹⁷ Lang ve ark.'nın yaptıkları çalışmada; gebelerin çoğunluğunun kişisel bakım ürünlerini kullandığı, tırnak cilası, oje, aseton, parfüm ve parfümlü ürün kullanımının ise çok düşük oranlarda kullanıldığını saptamışlardır.¹⁸ Kozmetikürün kullanımı yaşanan bölgeye, iklime ve kültüre göre değişmekle birlikte araştırma bulgularımız literatür ile benzerlik göstermektedir.

Kadınlar gebelik döneminde karşılaştıkları değişimlerini azaltmak için gebeliğe etkilerini bilmeden kozmetik ürünleri kullanabilmekte ve ya sosyal çevreleri tarafından yönlendirilebilmektedir. Araştırmada, kadınların çoğunluğunun kozmetik ürünlerin gebeliğe etkisini bilmedikleri, kozmetik ürün kullanımını daha çok sosyal çevreden öğrendikleri ve bu ürünleri daha çok kişisel hijyen amaçlı kullandıkları saptanmıştır. Bu sonuç, sosyal çevrenin kadınların kozmetik ürün kullanımını desteklediğini göstermekte, dolayısıyla kadınların ileriki dönemlerde de kozmetik ürün kullanacaklarını düşündürmektedir. Nordeng ve arkadaşları (2004) gebelik döneminde kadınlar "güvenli" olduğunu düşündükleri için kozmetik ürünleri daha rahat ve yaygın kullandıklarını saptamışlardır.¹⁷ Ayrıca bu çalışmada kadınların kozmetik ürünleri genellikle aile-arkadaş tavsiyesi ile kullandıkları ve kozmetiklerin güvenliği hakkında bilgi sahibi olunmadıklarını saptamışlardır. Araştırma bulgumuz Nordeng ve arkadaşları (2004) ile uyumludur.

Araştırmada kadınların prenatal bağlanma seviyelerinin iyi olduğu ve kozmetik ürünler ve kullanma sayısı ile prenatal bağlanma arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır. Literatür incelendiğinde prenatal bağlanma ile kozmetik ürün kullanma arasındaki ilişkiyi inceleyen direk bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak prenatal bağlanma seviyesi yüksek olan gebelerin, daha olumlu sağlık davranışları ve uygulamaları göstermekte olduğunu gösteren araştırmalara rastlanmaktadır.¹⁹⁻²¹ Araştırmada kozmetik ürün kullanımı ile prenatal bağlanma arasında bir ilişkinin olmamasını; gebe kadınların kozmetik ürünleri genellikle kişisel hijyen amaçlı kullandıklarından kaynaklanabileceğini düşünüyoruz. Araştırmada gebe kadınlar kişisel hijyen amaçlı kullanılan kozmetiklerin bebek için bir risk faktörü olarak görmediğinden rahatlıkla kullandıkları görülmektedir.

5. Sonuç

Araştırmada gebelerin tamamının en az bir kozmetik ürün kullandığı ve bu ürünlerin anne ve bebek sağlığına etkilerini bilmedikleri saptanmıştır. Gebelikte kozmetik ürün kullanımının anne ve bebeğe nasıl etkileri olacağı tam bilinmediği için kadınların anne –bebeğe etkisi araştırılmamış kozmetik ürünlerden mümkün oldukça uzak durmaları önerilmektedir. Sağlık profesyonellerinin gebeleri kozmetik ürünler konusunda bilgilendirmesi ve anne ve bebek sağlığı üzerine etkileri araştırılmamış ürünleri kullanmamaları konusunda kadınlar ile görüşmelidirler.

Kaynaklar

1. Marie C, Cabut S, Vendittelli F, Sauvart-Rochat M.P. Changes in Cosmetics Use during Pregnancy and Risk Perception by Women. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2016;13: 383-392.
2. Yalvaç S, Kandemir NÖ. [Cosmetology in Pregnancy: The Effect of Facial-Skin Care, Make-up and Hair Dye on Pregnancy]. *Türkiye Klinikleri journal of Gynecology Obstetrics -Special Topics*. 2013;6(3): 46-50.
3. Beji NK. Kadın Sağlığı ve Hastalıkları. Gebelikte görülen fizyolojik/psikolojik değişiklikler. 2 Baskı. İstanbul. 291-292.
4. Goldberg D, Maloney M. Dermatologic surgery and cosmetic procedures during pregnancy and the postpartum period. *Dermatologic Therapy*. 2013; 26: 321–330.
5. Talakoub L, Wesley A. Cosmetic procedures in pregnancy. *Cosmetic procedures in pregnancy: Dermatology News*. 2015;3: 10-18.
6. Yıldız H, Karabudak-Abuaf Ö. [Cosmeceutical use during pregnancy and lactation]. *Deri Hastalıkları ve Frengi Arşivi Dergisi*. 2013; 47: 194-9.
7. Kocaöz S, Eroğlu K. [Cosmetic Products and Women's Health]. *TAF Preventive Medicine Bulletin*. 2014: 13(5); 413-420.
8. Lee KC, Kaveri-Korgavkar BS, Raymond G. D, William H. Safety of Cosmetic Dermatologic Procedures During Pregnancy. *Dermatol Surg*. 2013; 39: 1573–1586.
9. Trivedi M.K, G. Kroumpouzou M.D, J.E.Murase M.D. A review of the safety of cosmetic procedures during pregnancy and lactation. *International Journal of Women's Dermatology*. 2017;3: 6–10.
10. Aksu-Arica D, Baykal-Selçuk L, Aran T, Ateş E, Yaylı S, Bahadır S. [Use of Cosmetics and Personal Care Products in Pregnancy]. *Turk J Dermatol*. 2017; 11: 22-7.
11. Maddahi-Sedat M, Dolatian M, Khoramabadi M, Talebi A. Correlation of maternal-fetal attachment and health practices during pregnancy with neonatal outcomes. *Electronic Physician*. 2016; 8(7): 2639-2644.
12. Duyan V, Gül-Kapısız S, Yakut H.İ. The Adaptation Of Fetal Attachment Inventory To Turkish With A Group Of Pregnant Women. *The Journal of Gynecology - Obstetrics and Neonatology*. 2013; 10(39): 1609-1614.
13. Mutlu C, Yorbık Ö, Tanju İ.A, Çelikel F, Sezer R.G. [The relationship between maternal attachment and birth order, birth order and postpartum factors]. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2015; 16(6): 442-450.
14. Muller ME. Prenatal and postnatal attachment: A modest correlation. *J Obstet Gynecol Neonatal Nur* 1996;25(2);161-6.
15. Yılmaz DS, Beji KN. [Adaptation of Prenatal Attachment Inventory to Turkish: Reliability and Validity Study]. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2013; 16: 2.
16. <http://www.fda.gov/forconsumers/consumerupdates/ucm050803.htm>. 28 Nisan 2013.
17. Nordeng H, Havnen GC: Use of herbal drugs in pregnancy: a survey among 400 Norwegian women. *Pharmacoepidemiol Drug Saf*. 2004; 13: 371-80.

18. Lang C, Fisher M, Neisa A, et al. Personal Care Product Use in Pregnancy and the Postpartum Period: Implications for Exposure Assessment. *Int J Environ Res Public Health* 2016; 6:13
19. Brandon AR, Pitts S, Denton WH, Stringer CA, & Evans H. A history of the theory of prenatal attachment. *The Association for Prenatal and Perinatal Psychology and Health*. 2009; 23: 201-222.
20. Lindgren K. Relationships among maternal–fetal attachment, prenatal depression, and health practices in pregnancy. *Research in Nursing & Health*. 2001; 24: 203-217.
21. Lucas A. Promoting maternal-fetal attachment with women affected by hiv and/or substance use. *National Abandoned Infants Assistance Resource Center*. 2013; 3: 1-12.

Teşekkürler

Bu çalışmaya katılan babalara içten teşekkürlerimizi sunarız.

Çıkar Beyanı

Herhangi bir çıkar çatışması yaşanmamıştır.

Fonlama / Destek

Bu araştırma için herhangi bir kuruluştan finansman alınmamıştır.

Extended English Summary

1. Introduction

Cosmetic products are defined as products used to clean, protect or change the appearance of skin, hair, nails, lips, genital organs, teeth and mouth parts of the human body and are used frequently in daily life. Pregnant women should pay attention to the use of cosmetic products as it affects the development of immature metabolism of embryo and fetus during pregnancy.

2. Method

The aim of this descriptive and cross-sectional study was to establish healthy pregnant women aged 20-35 years who applied to the obstetrics and gynecology outpatient clinic of a state hospital in the southeast of the country. Sample size of the study: When the power analysis was performed, 5% error level consisted of 250 pregnant women with 0.89 representation power, 95% confidence interval at bidirectional significance level. Random sampling method was used for sample selection. The study was conducted in the NST room of the hospital between 15 February - 15 May 2018. The inclusion criteria were; to be in the first, second and third trimesters of pregnancy, not having any health problems in the infant, having a single fetus, not having a treatment pregnancy, not having any skin diseases.

Data were collected by the researcher himself / herself for five days during the week using face to face interview method. In order to evaluate the comprehensibility of the individual identification form, which is a data collection tool, 10 women were pre-applied and these women were not included in the study. As a result of the preliminary application, some questions have been made more understandable. Data were collected using the Individual Identification Form and Prenatal Attachment Inventory (PBE) developed by the researchers using the literature. The Individual Introduction Form, which was developed by the researchers in the light of literature, consists of 15 questions including socio-demographic and obstetric characteristics of pregnant women. The filling time of the data collection form is approximately 10-15 minutes.

Statistical analysis:

SPSS for Windows (Version 10.0) package program was used in the analysis of the data obtained from the research. Descriptive analysis and One-Way Anova test were used for statistical analysis. Statistical significance was accepted as $p < 0.05$. In order to carry out the research, İnönü University Health Sciences Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee, on

13.02.2018; Approval was taken with 2018 / 4-17 decision number. In addition, written permission was obtained from Adıyaman University Maternity and Children Hospital for conducting the study. The research was carried out in accordance with the Helsinki Declaration Principles.

3. Results

Socio-demographic characteristics of pregnant women are shown in Table 1. It was found that 56.4% of the pregnant women were aged 26 and over, 34.8% had 5-8 years of education and 93.2% had not worked. It was found that 37.2% of the pregnant women perceived their monthly income as good and 98.8% lived with their spouse (Table 1). The distribution of obstetric characteristics of pregnant women is shown in Table 2. It was found that 38% of the pregnant women were primigravida, 30.4% were in the first trimester, 23.6% had previously experienced miscarriage, 24.4% had a baby and 93.2% had a planned pregnancy (Table 2).

The distribution of the cosmetic products used by pregnant women in the study is given in Table 3. All of the pregnant women (100.0%) were using any cosmetic products. The most commonly used cosmetic products during pregnancy were shampoo (98%), toothpaste (75.6%), moisturizers (55.6%), waxing (24.4), oils (18.4), lipstick (13.6), sun cream (6.4), fondent / concealer (8%), deodorant / perfume (30%), hair care cream (10.4%) and depilatory cream (3.2%). In the study, it was found that 3.4% of pregnant women knew the effect of cosmetic products on pregnancy, 49.2% of them learned information about cosmetic products from social environment and 67.1% of them used cosmetic products for personal hygiene. In this research, it was determined that pregnant women did not use hair dye, oral care solution or herbal products. The distribution of the relationship between the number of cosmetic product use and PBE total score is shown in Table 4. The mean total PBE score of the pregnant women was 55.04 ± 17.51 ; The mean cosmetic product used was 3.32 ± 1.69 . In the study, no statistically significant difference was found between the number of cosmetic products and PBE total score.

4. Discussion

In the study, all pregnant women used any cosmetic products, the majority of the use of at least 2-3 cosmetic products and respectively; maximum shampoo (98%), toothpaste (75.6%), moisturizers (55.6%), waxing (24.4), oils (18.4), lipstick (13.6), sunscreen (6.4), fondant / concealer (8%), deodorant / perfume (30%), hair care cream (10.4%) and depilatory cream (3.2%). Arica et al. (2017) in their study with 179 pregnant women, respectively; toothpaste (93.9%), shampoo (93.3%), conditioner (34.1%), moisturizer (33%), lipstick (29.1%), foundation (18.4), waxing (27.4%), sunscreen (10.6%) In a study conducted by Nordeng et al. (2004), 36% of pregnant women used 1.7 cosmetic products during pregnancy.¹⁷ Although it varies according to climate, climate and our research findings are similar to the literature.

Women can use cosmetic products or be directed by their social environment without knowing their effects on pregnancy in order to reduce the changes they encounter during pregnancy. In the study, it was found that the majority of women do not know the effect of cosmetic products on pregnancy, they learn more about the use of cosmetic products from social environment and use these products mostly for personal hygiene. This result shows that the social environment supports the use of cosmetic products for women, and therefore makes us think that women will use cosmetic products in the future. Nordeng et al. (2004) found that women used cosmetic products more comfortably and widely because they thought they were “safe dönemde during pregnancy.¹⁷ In addition, they found that women generally use cosmetic products with family-friend advice and do not have information about the safety of cosmetics. Our findings are consistent with Nordeng et al. (2004).

Prenatal attachment levels of women were good and there was no statistically significant difference between the number of cosmetic products and prenatal attachment. When the literature is examined, no direct study examining the relationship between prenatal attachment and cosmetic

use has been found. However, there are studies showing that pregnant women with high prenatal attachment level show more positive health behaviors and practices.18-20 In this study, there is no relationship between cosmetic product use and prenatal attachment; Pregnant women may use cosmetic products for personal hygiene. In the study, it is seen that pregnant women can easily use cosmetics used for personal hygiene because they do not see them as a risk factor for the baby.

5. Conclusion and Suggestions

It was found that all pregnant women used at least one cosmetic product and they did not know the effects of these products on mother and baby health. Since it is not known exactly how the effects of using cosmetic products on pregnancy and mother and baby will be not known, it is recommended that women stay away from cosmetic products as much as possible. Health professionals should inform women about cosmetic products and not to use products whose effects on maternal and infant health have not been investigated.